

2017-11-01

Till Socialdepartementet
s.registrator@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Remissvar: Utökade möjligheter till utbyte av läkemedel, Ds 2017:29 - S2017/03877/FS

Svenska Läkaresällskapet (SLS) är en politiskt och fackligt obunden organisation, som arbetar för förbättrad hälsa och sjukvård med patientens bästa för ögonen.

Svenska Läkaresällskapet tillstyrker förslagen med *undantag* av följande:

Punkt 4.3 Utbyte mot läkemedel utanför förmånerna

I remissunderlaget, s. 76, framgår att motivet att ej tillåta utbyte ut ur förmånen är att detta anses kunna motverka incitament för företag att behålla läkemedel inom förmånen. Genom ett eventuellt utbyte ut ur förmånen skulle värdet av att omfattas av förmån minska och därmed incitament att kvarstå inom förmånen. Detta värde ställs mot patientens valfrihet.

SLS anser att fördelarna med att ingå i förmånen i de flesta fall är så uppenbara att den risk som anförs som motivering att ej tillåta utbyte ut ur förmånen ej kan sägas vara så stor att den patientens valfrihet skall begränsas.

SLS anser vidare att utredaren borde ha övervägt att införa möjligheten för patienten att tillåta utbyte mellan två läkemedel som bägge är utanför förmånen. Detta diskuteras kort under 4.3, s. 76, där ett antal fördelar för patienten lyfts. Men alternativet kommenteras inte ytterligare. Det finns enligt SLS inget skäl att avvakta Apoteksmarknadsutredningens arbete med frågan om utbyte av läkemedel utanför förmånerna, i de situationer där patienten själv betalar hela kostnaden och vill genomföra ett byte.

Vad gäller förslag till hantering av utbyte in i förmån till vara med begränsning av förmån genom beslut av Tandvårds- och läkemedelsförmånsnämnden förordar SLS alternativ 3 på sidan 68. Den tillfredställer patientens valfrihet i de situationer som är lätt bedömbara, riskerar ej påföra samhället ej motiverade kostnader samt medger kontakt från expedierande farmaceut till förskrivare i övriga fall för ställningstagande till förändrad ordination om detta är i överensstämmelse med läkemedelsförmånens utformning.

Skälen till SLS ställningstagande är att SLS anser att utgångspunkten för utredarens bedömning är delvis felaktig. Den utgår från det rådande regelverket där utbyte på apotek förutsätter att två av varandra oberoende kriterier samtidigt är uppfyllda, nämligen att:

- Läkemedelsverket bedömt att utbyte mellan varor på apotek utan kontakt med förskrivare är medicinskt säkert
- Varorna omfattas av läkemedelsförmån.

SLS vill framföra att denna utgångspunkt är ologisk. Om ett utbyte är säkert att genomföra på ett apotek enligt Läkemedelsverkets bedömning bör huvudregeln vara att detta skall vara möjligt. Därefter bör ett regelverk konstrueras som förtydligar kostnadsansvar vid utbyten i skilda situationer, se förslag i bilaga. Ett sådant regelverk skulle vara enkelt att förstå och förhålla sig till för förskrivare,

expedierande farmaceut och patient. Det skulle också ta hänsyn till patientens berättigade krav på valfrihet i de situationer då patienten betalar hela eller delar av kostnaden själv. Övriga krav på arbetsplatskod etc kan anpassas till dessa situationer, men behöver i sådana fall förtydligas.

SLS vill också förtydliga att ett vanligt skäl till att ett recept anger en vara som ej omfattas av förmån är att ett recepts giltighetstid är upp till ett år och det under denna tid kan förekomma att en vara förlorar förmån. Det är alltså inte så som det beskrivs på s. 61-62 enbart brist på information i journalsystem eller brister i förhållningssätt som innebär att läkemedelsvaror utan förmån förskrivs med angivande av förmån.

För Svenska Läkaresällskapet

Stefan Lindgren
Ordförande

Mikael Hoffmann
Ordförande,
Kommittén för läkemedelsfrågor

Se bilaga med möjlig matris över fördelning av kostnadsansvar vid utbyte ut ur, in i och utanför förmånen.

Bilaga

Utkast översikt konsekvenser/analys av utbyte på apotek av receptbelagda läkemedel utan förmån – utanför förmån, ut ur förmån, respektive in i förmån. Ej förmån = ej förmån, patienten betalar allt själv. Omfattas av förmån = omfattas av förmån.

		Utbytesalternativ kan EJ omfattas av förmån	Utbytesalternativ kan omfattas av förmån
Läkemedelsvara på recept kan omfattas av förmån	Läkare medger förmån	Ej förmån ¹	Omfattas av förmån ²
	Läkare medger EJ förmån	Ej förmån	Ej förmån
Läkemedelsvara på recept kan EJ omfattas av förmån	Läkare medger förmån	Ej förmån ¹	Omfattas av förmån ³
	Läkare medger EJ förmån	Ej förmån	Ej förmån

1. Vara som ej kan omfattas av förmån kan ej omfattas av förmån oaktat om läkare medgett förmån för individen.
2. Normaltillstånd vid utbyte inom förmån till periodens vara eller alternativa vara.
3. Läkare har här angivit att individen och den ordinationsorsak som förelåg innebär att förmån ska utgå. Att läkemedlet vid förskrivningstillfället ej omfattas av förmån skall då ej ses som intention att förmån ej skulle utgå. Har läkemedlet sedan receptutfärdandedatum förlorat förmån så skall intention om förmån följas.